

Projectresultaat

Buurtmoestuin Graan voor Visch

Impulsronde Gezonde Leefomgeving Integrale Aanpak (GLIA)

OVER HET PROJECT

In Graan voor Visch (Hoofddorp) hebben we een versteend plein bij buurthuis De Nieuwe Silo omgevormd tot een groene, levendige buurtmoestuin. Hier telen bewoners gezamenlijk groenten, fruit en bloemen. De moestuin legden we aan samen met een betrokken groep vrijwilligers en jongeren uit de wijk, basisschool IKC Wereldwijs, Stichting Maatvast en Stichting NMCX, Centrum voor Duurzaamheid (sinds 1 januari 2026 genaamd Centrum voor Duurzaamheid Haarlemmermeer).

De buurtmoestuin is niet alleen een fysieke ingreep, maar ook een sociaal initiatief. Zo spraken we met de 'brugfunctionaris' van de school af om in de ontvangstruimte van de school een koelkast te plaatsen om hier de oogst te bewaren en te delen met bewoners die het financieel moeilijk hebben.

Daarnaast werken we samen met Centrum voor Duurzaamheid Haarlemmermeer. Zij

ontwikkelen vanuit samenwerkingsverband Groene Kapstok een lesprogramma waarbij leerlingen in en rondom de moestuin leren over voedsel, natuur en duurzaamheid. Zo blijft de tuin ook de komende jaren onderdeel van het onderwijs.

De buurtmoestuin fungeert ook als broedplaats voor verdere vergroening in de wijk. Vanuit deze centrale plek stimuleren we bewoners om ook geveltuinten, boomtuinen en andere buurtgroenprojecten aan te leggen. We bieden planten, materialen en begeleiding om dit samen mogelijk te maken.

De moestuin biedt een uitnodigende, verkoelende plek voor ontmoeting en samenwerking, verder bouwend op de activiteiten van het buurthuis en behoefte uit de wijk. Zo draagt de plek bij aan fysieke en mentale gezondheid, versterkt het de sociale cohesie en vergroot de bewustwording over

gezonde leefomgeving en duurzaamheid in de wijk.

GELEERD VAN PRAKTIJKVOORBEELD

Bij het opzetten van de buurtmoestuin in Graan voor Visch haalden we inspiratie uit meerdere praktijkvoorbeelden waarin het fysieke en sociale domein samenkomen. Met name het project [Buurtsaam in Overbos](#) liet zien hoe kleine, strategische ingrepen – zoals vergroening van pleinen of het aanleggen van geveltuinen – kunnen fungeren als aanjagers voor bredere wijkontwikkeling.

Daarnaast gaf het initiatief [De Buitenplaats](#) waardevolle inzichten in hoe we het concept *positieve gezondheid* praktisch kunnen maken. Niet gezondheid als medische toestand, maar als gevoel van verbinding, zingeving en betrokkenheid bij de eigen omgeving. Dit besef hielp ons om de moestuin niet alleen fysiek, maar ook sociaal als ontmoetingsplek te programmeren.

Uit het onderzoek [Beyond Projects](#) leerden we dat duurzame impact vraagt om meerdere samenwerkingsvormen tegelijk: integratie in bestaande organisaties, overdraagbare kennis (educatie via de school), een lokale fysieke plek (de tuin zelf) en gedeeld eigenaarschap. We leerden dat het niet om één project gaat, maar om een proces van geleidelijke verandering waarin gedeelde verantwoordelijkheid centraal staat.

Deze inzichten vertaalden we naar onze aanpak: starten met één tastbare plek, maar altijd gericht op doorwerking en opschaling in de wijk.

INWONERSPARTICIPATIE

De buurtmoestuin in Graan voor Visch ontstond uit een duidelijke wens van bewoners om samen een groene ontmoetingsplek in de wijk te realiseren. Met de impulsregeling Gezonde Leefomgeving (GLIA) vertaalden we deze behoefte naar een concrete locatie bij buurthuis De Nieuwe Silo.

De eerste fase bestond uit een gezamenlijke verkenning met wijkraad, gebiedsmanagement, Centrum voor Duurzaamheid Haarlemmermeer, GGD, Stichting Maatvast, welzijnsorganisatie MeerWaarde en een lokaal raadslid en de groep enthousiaste bewoners. Deze startgroep stelde een eerste ontwerp en plan op.

De uitvoering en begeleiding van het bewonersproces belegden we bij Centrum voor Duurzaamheid Haarlemmermeer, vanwege hun ervaring met vergroening en klimaatadaptatie via inwonerparticipatie. Vervolgens informeerden we de wijk breed via flyers en gesprekken tijdens de lokale kerstbraderie.

Er ontstond een actieve WhatsApp-groep waarin bewoners plannen delen en elkaar inspireren. Ideeën worden regelmatig besproken tijdens het gebiedsoverleg, waar maatschappelijke organisaties meedenken en koppelkansen ontstaan.

Iedere deelnemer heeft toegang tot begrijpelijke en actuele kennis over tuinieren via onder andere de Makkelijke Moestuin-app en educatief materiaal. Zo ontstaat een zelflerend, laagdrempelig systeem.

Daarnaast verbinden we de moestuin aan andere projecten in de wijk (zoals de reguliere activiteiten van het buurthuis, vergroening en educatie), zodat meerdere opgaven samenkomen en continuïteit en bewonersbetrokkenheid geborgd blijven.

PROCES

De samenwerking bij de realisatie van de buurtmoestuin in Graan voor Visch kende een breed netwerk van betrokken partijen. De gemeente Haarlemmermeer trad op als aanvrager en budgetbeheerder binnen de GLIA-regeling. Stichting Maatvast beheerde de locatie (buurthuis De Nieuwe Silo) en faciliteerde het proces lokaal. Centrum voor Duurzaamheid Haarlemmermeer werd verantwoordelijk voor de inhoudelijke begeleiding, uitvoering en het opzetten van

bewonersparticipatie. IKC Wereldwijd, de naastgelegen school, betrokken we actief als medeprogrammeur en participant, met een sleutelrol in educatie en sociaal gebruik van de tuin. En tot slot: de buurtbewoners zelf vormden de ruggengraat van het project als medeontwerpers, dragers en beheerders van de tuin.

De samenwerking verliep constructief, maar niet zonder uitdagingen. Het proces werd vertraagd door wisselingen in personeel en tijdelijke uitval bij vrijwel alle betrokken organisaties. Hierdoor verschoof het 'momentum' soms, en was er behoefte aan nieuwe afspraken over rollen, inzet en verantwoordelijkheden.

We leerden – mede geïnspireerd door het onderzoek Beyond Projects – dat duurzame voortgang vooral ontstaat als bewoners autonomie krijgen, en organisaties hun betrokkenheid verankeren door het koppelen van eigen projecten en ambities aan de buurtmoestuin. De combinatie van eigenaarschap en gedeelde verantwoordelijkheid bleek de sleutel tot langdurige effecten.

3 TIPS VOOR ANDERE GEMEENTEN EN GGD'EN

1. Werk met gedeelde verantwoordelijkheid via integrale samenwerking.
2. Geef bewoners zoveel mogelijk ruimte voor eigenaarschap en initiatief.
3. Zet een uitvoerende partij aan het roer die baat heeft bij de langetermijndoelen.

Tip 1: Betrek partners uit verschillende domeinen – fysiek, sociaal, educatief – vanaf het begin. Bundel doelen, middelen en netwerken, zodat het project breed gedragen wordt en knelpunten samen opgelost kunnen worden. Dat vraagt om vertrouwen, helderheid in rollen en flexibiliteit om mee te bewegen met veranderende omstandigheden.

Tip 2: Faciliteer inwoners niet alleen als deelnemers, maar als medeontwerpers van de omgeving. Geef ruimte om zelf te beslissen, mee te ontwerpen en uit te voeren. Ondersteun met toegankelijke kennis, praktische hulp en erkenning. Dit versterkt niet alleen het resultaat, maar ook de onderlinge verbondenheid en het gevoel van trots.

Tip 3: Kies voor projectleiding door een organisatie die structureel werkt aan een gezonde leefomgeving, zoals een centrum voor duurzaamheid of welzijn. Zo is er meer continuïteit, blijft opgebouwde kennis behouden en ontstaat een logische koppeling tussen project, beleid en toekomstige wijkontwikkelingen. Dit verlaagt de kans op stilval na afloop van de subsidieperiode.

KENNISDELING

De buurtmoestuin in Graan voor Visch is uitgegroeid tot een tastbaar voorbeeld van hoe fysieke ruimte en sociaal weefsel samen een gezonde leefomgeving vormen. Het is een broedplaats voor vergroening, ontmoetingen en initiatief, en laat zien wat er mogelijk is als bewoners, organisaties en gemeente samenwerken aan gedeelde doelen.

De tuin fungeert als praktijkvoorbeeld in gebiedsoverleggen, voedt het vergroeningsprogramma van Centrum voor Duurzaamheid Haarlemmermeer, en wordt in 2025 verdiept via onderzoek door studenten van Wageningen UR. Ook vormt het een blauwdruk voor andere kernen in Haarlemmermeer waar dezelfde partners actief zijn.

Geïnspireerd door Beyond Projects denken we voorbij het project zelf. De tuin is niet alleen resultaat, maar startpunt: een plek die meerdere functies vervult, waar kennis overdraagbaar is en eigenaarschap gedeeld wordt. Het laat zien hoe je gezondheid implementeert in de wijk, methodisch werkt

aan kennisdeling, en een fysieke plek laat evolueren tot netwerkplek en leeromgeving.

De ambitie is helder: van losse projecten naar duurzame structuren. Deze tuin bewijst dat het kan – als we lef tonen om op systeemniveau samen te bouwen aan gezonde, verbonden wijken.

Project 11010042410006 is 1 van de 30 impulsprojecten uit ons programma [Gezonde Leefomgeving Integrale Aanpak \(GLIA\)](#).

Met deze impuls hebben zij praktische verbeteringen doorgevoerd voor een gezonde(re) leefomgeving.

WWW.ZONMW.NL

MET KENNIS WERKEN AAN EEN GOEDE GEZONDHEID VOOR IEDEREEN

Ontdek nog meer resultaten op
www.zonmw.nl/glia

ZonMw
Laan van Nieuw Oost-Indië 334
2593 CE Den Haag
Telefoon 070 349 51 11
info@zonmw.nl